

**СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТИ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ЧАСУ:
ПРОБЛЕМИ, РІШЕННЯ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**Міжнародної науково-практичної
конференції**

26-27 жовтня 2023 р.

Запоріжжя
Україна

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Ministry of Education and Science of Ukraine
Department of Education and Science of Zaporizhzhia Regional State Administration
Municipal Institution of Higher Education “Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy”
of Zaporizhzhia Regional Council

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної науково-практичної конференції
«СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА
ПОВОЄННОГО ЧАСУ: ПРОБЛЕМИ, РІШЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ»

BOOK OF ABSTRACTS
of the International scientific and practical conference
“STRATEGIC ORIENTATIONS OF EDUCATION AND REHABILITATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL
LAW AND POST-WAR TIMES: PROBLEMS, SOLUTIONS, PROSPECTS”

26-27 жовтня 2023 року
October 26–27, 2023

Запоріжжя, Україна
Zaporizhzhia, Ukraine

*Рекомендовано до друку Вченою радою комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 2 від 27 жовтня 2023 року)*

Редакційна колегія:

В. В. Нечипоренко (відповідальний редактор), доктор педагогічних наук, професор, Хортицька національна академія;

Н. М. Гордієнко, доктор соціологічних наук, професор, Хортицька національна академія;

М. С. Кудінова, кандидат психологічних наук, Хортицька національна академія;

О. М. Галієва, кандидат психологічних наук, Хортицька національна академія;

О. О. Сташук, кандидат педагогічних наук, Хортицька національна академія;

Г. Б. Глущенко, старший викладач, Хортицька національна академія;

О. В. Макаренко, методист, Хортицька національна академія.

Бібліографічні редактори:

Єнєва С. В., бібліотекар-бібліограф, Хортицька національна академія;

Прохорова С. П., бібліотекар-бібліограф, Хортицька національна академія;

Двореченцева А. С., методист, Хортицька національна академія.

Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2023 р.) / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. – Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2023. – 764 с.

С 83

Strategic orientations of education and rehabilitation in the conditions of martial law and post-war times: problems, solutions, prospects : Book of Abstracts of the International scientific and practical conference of students and young researchers (Zaporizhzhia, October 26–27, 2023) / General editor V. Nechyporenko. – Zaporizhzhia : Publishing House of Khortytsia National Academy, 2023. – 764 p.

ISBN 978-617-7929-11-5

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи», організованої науково-педагогічним колективом Хортицької національної академії у співпраці з українськими і зарубіжними партнерами. Опубліковані тези доповідей висвітлюють нагальні проблеми, завдання та перспективи розвитку освітньої сфери в умовах війни; розкривають специфіку впливу штучного інтелекту та цифровізації на освітній ландшафт; актуалізують теоретичні та практичні аспекти спеціальної й інклюзивної освіти; характеризують особливості психологічної та соціальної реабілітації населення України; розкривають сучасні підходи до дотримання здорового способу життя; відображають актуальні тенденції розвитку мистецтва, дизайну, менеджменту та туризму.

Збірник адресовано науково-педагогічним працівникам, аспірантам, студентам і широкому колу фахівців суспільно-гуманітарного профілю.

Редакційна колегія може не поділяти концептуальні ідеї авторів та інтерпретаційні підходи, репрезентовані у змісті тез. Відповідальність за достовірність поданих матеріалів, наведених цитат, статистичних та емпіричних даних несуть учасники та їхні наукові керівники згідно з юридичними й етичними нормами академічної доброчесності.

УДК 37+364-786]"364/366"

ISBN 978-617-7929-11-5

© Автори тез, 2023

© Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2023

2. Блинова О. Є. Трудова міграція населення України у соціально-психологічному вимірі. Херсон, 2011. 486 с.
3. Панов М. Професійна реадaptaція в контексті соціальної мобільності особистості. *Psychological Prospects Journal*. 2018. Вип. 31. С. 10–21.
4. Aromataris, E., and Munn, Z. E. Joanna Briggs Institute Reviewer's Manual. *The Joanna Briggs Institute*. 2017. Available online at: https://joannabriggs.org/sites/default/files/201905/JBI_RCTs_Appraisal_tool_2017_0.pdf (дата звернення: 25.10.2023).

Пономаренко Іван Володимирович,
ад'юнкт 4 року навчання,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Харків, Україна
Науковий керівник – **Боснюк В. Ф.,**
к.психол.н., доцент,
доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Харків, Україна

ПРОФЕСІЙНИЙ СТРЕС ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ ПРОФЕСІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ РЯТУВАЛЬНИКІВ

Вітчизняні реалії, на жаль, характеризуються значним зростанням кількості та тяжкості надзвичайних ситуацій, які є вкрай небезпечними для життя та здоров'я населення нашої країни. Все це відбувається через ведення активних воєнних дій на теренах нашої держави через військову агресію сусідньої держави. Дана ситуація провокує катастрофічне зростання техногенних катастроф, масованих руйнувань, пожеж та інших ситуацій, які супроводжуються значною загибеллю та травмуванням населення. У такі моменти спеціалісти різних професій приходять на допомогу населенню. Це і лікарі й соціальні працівники, співробітники поліції, Національної Гвардії України та інш. Але на самому піку в наданні допомоги при виникненні різноманітних надзвичайних ситуацій в екстремальних умовах знаходяться ті спеціалісти, які допомагають постраждалим, ризикуючи власним життям, – рятувальники. Тому уся професійна діяльність рятувальника пов'язана з безперервним впливом екстремальних фізичних, хімічних, психоемоційних та інших факторів впливу, різноманіттю трудових завдань, значному фізичному та психоемоційному перенавантаженні тощо. У професійній діяльності в таких умовах рятувальнику досить складно зберігати необхідний постійний високий фізичний та психоемоційний стан, який повністю позначається на можливості та якості виконання своїх професійних обов'язків. Тому досить актуальним для сьогоденних реалій є питання виявлення психологічних детермінантів професійної успішності рятувальника, яка цілком залежить від такого поняття, як професійне психологічне благополуччя.

Проблематика професійного психологічного благополуччя є предметом багатьох досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців-психологів. Різноманіття ключових позицій феномену професійного благополуччя висвітлюється в світових наукових роботах з точки зору різноманітних психологічних підходів (суб'єктно-об'єктний, суб'єктно-діяльнісний, холістичний, системний, евідемоністичний і гедоністичний, ресурсний тощо) та положень (екзистенціальна, гуманістична, позитивна психологія) і принципів (системності, детермінізму, активності тощо).

Професійне благополуччя визначається багатьма чинниками, які мають на увазі робоче середовище, характеристики роботи (навантаження, складність, виснаженість тощо), організаційні та позаорганізаційні аспекти. Сприятливі професійні умови визначають соціальну гармонію, ставлення особистості до своєї професії та виконання професійних обов'язків, задоволеність професійним життям тощо. Умови праці також визначають ефективність виконання професійних обов'язків, мотиваційну складову працівника, комфортність комунікативної складової в колективі тощо [1]. Досить важливою складовою професійного психологічного благополуччя є психологічні особливості професійного середовища, які впливають на почуття, поведінку, спонукання, думки та інші складові психологічної діяльності особистості. Повсякденна та професійна діяльність особистості залежить від її психічного та психологічного стану, який, в свою чергу, також формується під впливом професійної психологічної складової, на тлі якої й відбувається її психічна діяльність. Певні психічні стани, розвиток яких пов'язаний

з повсякденною професійною діяльністю особистості, цілковито впливають на перебіг усіх психічних процесів людини та досить часто стають певною властивістю особистості [2]. Розвиток таких психічних станів, які можуть поставати в якості певних особистісних властивостей досить часто відбувається під дією постійних надзвичайних психоемоційних стресових перенавантажень, які характерні для професії рятувальника (особливо в умовах воєнного сьогодення).

Багатьма дослідженнями підтверджується схильність співробітників кризових професій до різноманітних психічних та психологічних проблем під дією постійного стресу. Так було визначено, що співробітники правоохоронних органів мають більш високий рівень проблем із психічним здоров'ям і частіше страждають на депресію, ніж звичайне населення [3]. За оцінками інших досліджень рівень депресії та тривоги серед персоналу швидкої допомоги становить 15,0 %, а 27,0 % відчувають психологічний стрес [4]. Також було визначено досить великий вплив на пожежників та рятувальників здійснюється психотравмуючими подіями під час повсякденної роботи, що провокує розлади психічного здоров'я та призводить до появи симптомів посттравматичного розладу [5]. Відзначається, що якість життя професійних рятувальників цілковито залежить від їх самооцінки якості власного здоров'я (як психічного, так і фізичного), а також соціальних відносин і середовища, в якому вони живуть і працюють [6].

Науковці вказують, що співробітники служб екстреної допомоги та рятувальники наражаються на ризик виникнення симптомів посттравматичного стресу через вплив психологічних травм і стресових факторів, пов'язаних з їх професійними обов'язками. Співробітники рятувальних та екстрених служб часто наражаються на травматичний досвід, а оскільки ризик посттравматичного стресового розладу збільшується з кількістю пережитих психологічних травматичних подій, то вони досить часто наражаються на високий ризик посттравматичного стресового розладу, поширеність якого у рятувальників значно вища, ніж у звичайного населення загалом. Однак поширеність стресових розладів серед різних професійних груп, зокрема пожежних, поліцейських, співробітників швидкої допомоги та інших рятувальних команд, варіюється в широких межах: від 0 до 46,0 % [7].

В останнє десятиліття зросла увага до досліджень, що вивчають вплив потенційно психотравмуючих подій [8–10] серед військовослужбовців та осіб, які надають першу допомогу, таких як поліція, пожежники та парамедики [11]. Визначається, що таких кризових психотравмуючих стресових перенавантажень зазнають співробітники органів громадської безпеки [11], у тому числі співробітники зв'язку, працівники виправних установ, пожежники, парамедики та поліцейські, які піддаються впливу таких перенавантажень за самою природою своїх професійних обов'язків [12]. Для цих впливів навіть було визначено певний професійний термін – «операційна стресова травма» [13], який був уведений канадськими військовими для визначення подій, які надають потенційно значні негативні наслідки для психічного здоров'я фахівців, що стали свідками або зустрічаються з ними під час виконання своїх службових обов'язків [14].

Таким чином, слід вказати, що професійний стрес привертає значну увагу дослідників останніми десятиріччями, оскільки він є одним з основних факторів, що визначає психічне та психологічне професійне благополуччя та є найбільш актуальним для кризових професій, серед яких професія рятувальника є найбільш психофізично та психофізіологічно переобтяженою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Потапчук Є. М. Збереження психічного здоров'я військовослужбовців. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2007. Вип. 2. С. 161–170.
2. Волинець Н. В. Структурні компоненти особистісного благополуччя в середовищі професійної діяльності. *Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України. Серія: Психологічні науки*. 2019. № 1 (12). С. 33–54.
3. Stogner J., Miller B. L., McLean K. Police stress, mental health, and resiliency during the COVID-19 pandemic. *American J. of Criminal Justice*. 2020. Vol. 45 (4). P. 718–730. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12103-020-09548-y>.
4. Prevalence of PTSD and common mental disorders amongst ambulance personnel: a systematic review and meta-analysis / K. Petrie et al. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*. 2018. Vol. 53 (9). P. 897–909. DOI: 10.1007/s00127-018-1539.
5. Psychological distress and resilience in first responders and health care workers during the COVID-19 pandemic / J. Pink et al. *J Occup Organ Psychol*. 2021. Vol. 94 (4). P. 789–807. DOI: 10.1111/joop.12364.

6. Vojvodić A., Dedić G. Kvalitet života i anksioznost kod profesionalnih vojnih lica. *Serbian J. of Experimental and Clinical Research*. 2019. Vol. 20 (2). P. 47–54.
7. Rescuers at Risk: Posttraumatic Stress Symptoms Among Police Officers, Fire Fighters, Ambulance Personnel, and Emergency and Psychiatric Nurses / L. M. Soravia, S. Schwab, S. Walther, T. Müller. *Front. Psychiatry*. 2021. Vol. 11. P. 602064. DOI: 10.3389/fpsyt.2020.602064.
8. Canadian Institute for Public Safety Research and Treatment (CIPSRT). *Glossary of Terms: A Shared Understanding of the Common Terms Used to Describe Psychological Trauma (Version 2.0)*. Regina, SK: Canadian Institute for Public Safety Research and Treatment (CIPSRT). 2019.
9. Mountfort S., Wilson J. EMS Provider Health And Wellness. StatPearls : Treasure Island, FL, USA, 2022.
10. Schumann H. Belastungen und Beanspruchungen von Einsatzkräften im Rettungsdienst—Eine vergleichende Analyse Zwischen Hilfsorganisationen und Berufsfeuerwehren, 1st ed.; Stumpf+Kossendey Verlag: Edewecht, Germany, 2020.
11. Stanley I. H., Hom M. A., Joiner T. E. A systematic review of suicidal thoughts and behaviors among police officers, firefighters, EMTs, and paramedics. *Clin Psychol Rev*. 2016. Vol. 44. P. 25–44. DOI: 10.1016/j.cpr.2015.12.002.
12. Exposures to potentially traumatic events among public safety personnel in Canada / R. N. Carleton et al. *Can J Behav Sci*. 2019. Vol. 51. P. 37–52. DOI: 10.1037/cbs0000115.
13. When Our Work Hits Home: Trauma and Mental Disorders in Correctional Officers and Other Correctional Workers / N. Fusco et al. *Frontiers in Psychiatry*. 2021. Vol. 11. DOI: 10.3389/fpsyt.2020.493391.
14. Oliphant R. Healthy M. Safe Communities. *Supporting Our Public Safety Officers Through a National Strategy for Operational Stress Injuries*. Report of the Standing Committee on Public Safety and National Security. Ottawa, ON: House of Commons. 2016.

Сальнікова Тетяна Вікторівна,
аспірантка 4 курсу навчання третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Харків, Україна
Науковий керівник – **Перелигіна Л. А.,**
доктор біологічних наук, професор,
провідний науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної
та кризової психології науково-дослідного центру,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Харків, Україна

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНА «Я-КОНЦЕПЦІЙНА» СКЛАДОВА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

Останніми роками наша країна зазнає досить значних руйнівних подій, пов'язаних із відкритою воєнною агресією з боку сусідньої держави. На фоні цих подій досить значна частка вітчизняного населення зазнала та зазнає негативних впливів і трансформацій. Вагома когорта населення нашої держави втратила свої домівки, рідних та близьких, роботу, засоби існування тощо. Багато людей вимушені були покинути свої помешкання та терміново виїхати на нове місце мешкання в пошуках безпеки, шукати нову роботу та пристосовуватися до нових умов життя тощо. У даній ситуації виокремилася та сформувалася досить масивна нова когорта населення, це ті особи, які від мирного життя кардинально змінили свій вид діяльності та стали до лав збройних сил України на захист нашої держави.

На превеликий жаль, досить багато з них не були психічно та психологічно готовими до умов війни, першочергово це було пов'язано з морально-етичними їх принципами, коли їм потрібно було постійно стикатися зі смертю, травмуваннями, психофізіологічними та психофізичними наднормовими перенавантаженнями та іншими труднощами. Все це надає досить руйнівного психологічного впливу на їх особистісну сферу, першочергово значно змінюючи «Я-концепційні» особистісні складові військовослужбовців. Досить значно при цьому страждає морально-етична (моральна) самосвідомісна «Я-концепційна» складова, яка надає значного психологічного впливу на інші сфери, трансформуючи та патологічно дещо спотворюючи їх.

Багатьма вченими визначається значна важливість морально-етичної «Я-концепційної» складової, так званої моральної самосвідомості військовослужбовців, яка характеризує їх духовне самовизначення як діяльнійсого суб'єкта. Ця складова відтворює особистісну інтелектуально-духовну та особистісно-професійну діяльність. Ця складова визначає цілісний образ своєї професіональної особистості, ціннісноорієнтовної особи з певним «набором» особистісних дій і переконань, відповідно до яких вона вибудовує соціальну взаємодію з оточуючими. Структурними елементами морально-етичної «Я-концепційної» складової є когнітивна компонента (самосвідомість), емоційна та спонукально-вольова.

Морально-етична «Я-концепційна» складова особистості нерозривно пов'язана з оточуючим соціумом та несе у собі життєво важливий нормативний компонент, пов'язаний зі словами та вчинками, які особи повинні чи не повинні здійснювати. Моральні емоції мотивують поведінку відповідно до морального кодексу людини [1]. Prinz стверджує, що моральні емоції по своїй суті мотивують до діяльності, оскільки вони спонукають нас реагувати на джерело емоцій. При цьому моральні емоції є певним «мотиватором» особистості до певних дій [2].

При цьому «спотворення» морально-етичної «Я-концепційної складової» (що досить характерно для військовослужбовців через необхідність «переступати» через свої принципи та моральні цінності) спроможне нанести так звану моральну шкоду, яка виникає, коли військовослужбовці зазнають морально шкідливих подій, які суперечать їх цінностям та переконанням [3].

Моральна шкода – це сучасний термін (описує порушення особистісного морального кодексу), який привернув увагу дослідників через високий рівень самогубств серед військовослужбовців. [4; 5].

Визначається, що вплив морально-шкідливих переживань [6], що виникають у ході військової служби, може завдавати морального та духовного занепокоєння [7]. Такий досвід, який не може бути виправданий особистими та моральними переконаннями військовослужбовця, може призвести до того, що він намагатиметься примирити, здавалося б, непримиренну невідповідність між своїм життєвим досвідом та необхідністю робити певні вчинки [8]. У зв'язку з цим можуть виникати серйозні психологічні проблеми, такі як посттравматичний стресовий розлад та моральна травма, внаслідок чого військовослужбовці будуть стикатися з нав'язливими думками, імпульсивністю, суїцидальними думками, порушеннями сну або необхідністю вживання психоактивних речовин, щоб уникнути певних тригерів, та можуть реагувати неадаптивно владною, агресивною, саморуйнівною та або деморалізуючою поведінкою [9].

Моральна шкода в літературі описується як один із типів внутрішньої боротьби [10], яка пов'язана з питаннями внутрішньої дезорієнтації та напруги з приводу суперечностей, що виникають всередині людини [11]. Визначається, що моральна шкода позитивно пов'язана з депресивними симптомами та негативно – з відчуттям щастя, а така внутрішня боротьба може вплинути на особистісний психологічний добробут та здоров'я, а також на розвиток дистресу та депресії [12] й занепаду сил [13]. Більш тривалі періоди такої внутрішньої боротьби, як правило, створюють більший ризик для розвитку психологічних порушень [14].

Когнітивний дисонанс, який виникає через невідповідність між системою особистісних моральних переконань, самооцінки, діями та досвідом особистості через вплив моральної шкоди [15] може порушити здатність особистості узгоджувати своє особисте уявлення про добро і зло з думкою суспільства [16; 17] та створювати дезадаптивні моральні впливи.

Вплив моральної шкоди може поставити під загрозу почуття ідентичності, самооцінки та системи цілісної орієнтації особистості, змушуючи людину намагатися знайти новий сенс життя [18].

Вплив потенційно морально шкідливих подій, що визначаються як бездіяльнісні дії або вчинення дій, які порушують моральні переконання особистості, може викликати значний психологічний стрес та дисонанс усєї психологічної особистісної сфери людини [19]. Такий дистрес називають моральною травмою, яка пов'язана з деякими формами психічних захворювань, зокрема посттравматичний стресовий розлад, депресію та суїцидальні думки [20]. Дослідження вказують, що психологічний дистрес після моральної шкоди може бути як окремий профіль симптомів, що охоплює моральні відчуття провини та сорому, а також симптоми депресивного типу (нав'язливі симптоми гіперзбудження та інші прояви посттравматичного стресового розладу) [21]. Тяжкість впливу моральної шкоди визначається й тим, що особистості з проблемами психічного здоров'я (посттравматичний стресовий розлад, депресія тощо), пов'язані з морально шкідливими подіями, можуть неохоче звертатися за офіційною підтримкою через побоювання щодо соціально-правових наслідків розкриття інформації [22]. Додаткова складність визначається тим, що для тих пацієнтів в даний час не існує стандартизованого лікування проблем психічного здоров'я, пов'язаних із моральною травмою [21].

Таким чином, морально-етична «Я-концепційна» складова є досить важливою особистісною сферою, яка першочергово може страждати у військових та надавати значного деструктивного та трансформуючого впливу на усі інші «Я-концепційні» особистісні складові, провокуючи значні зрушення фізичного та психологічного здоров'я військовослужбовця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Prinz J. The emotional construction of morals. Oxford University Press, USA, 2007. 334 p.
2. Military Loyalty as a Moral Emotion / J. Connor, D. J. Andrews, K. Noack. *Armed Forces & Society*. 2021. Vol. 47(3). P. 530–550. URL: <https://doi.org/10.1177/0095327X19880248>.
3. Spirituality and Moral Injury Among Military Personnel: A Mini-Review / S. Brémault-Phillips, As. Pike, F. Scarcella, T. Cherwick. *Frontiers in Psychiatry*. 2019. Vol. 10. DOI: 10.3389/fpsy.2019.00276.
4. Invisible wounds and suicide: Moral injury and veteran mental health / N. Jamieson et al. *International J. of Mental Health Nursing*. 2020. Vol. 29. P. 105–109.
5. Military moral injury: A concept analysis / N. Jamieson, M. Maple, D. Ratnarajah, K. Usher. *Int J Ment Health Nurs*. 2020. Vol. 29(6). P. 1049–1066. DOI: 10.1111/inm.12792.
6. Nash W. P., Litz B. T. Moral Injury: a mechanism for war-related psychological trauma in military family members. *Clin Child Fam Psychol Rev*. 2013. Vol. 16 (4). P. 365–375. DOI: 10.1007/s10567-013-0146-y.
7. Measuring moral injury: psychometric properties of the Moral Injury Events Scale in two military samples / C. J. Bryan et al. *Assessment*. 2016. Vol. 23(5). P. 557–70. DOI: 10.1177/1073191115590855.
8. Callaway K. L., Spates R. C. Moral injury in military members and veterans. In: *Oxford Handbooks Online*. Online: Oxford University Press. 2016. doi: 10.1093/oxfordhb/9780199935291.013.69.
9. Frankfurt S. Frazier P. A review of research on moral injury in combat veterans. *Mil Psychol*. 2016. Vol. 2 (5). P. 318–330. DOI: 10.1037/mil0000132.
10. Stauner N., Exline J. J., Pargament K. I. Religious and spiritual struggles as concerns for health and well-being. *Horizonte-Revista de Estudos de Teologia e Ciências da Religião*. 2016. Vol. 14(41). P. 48–75. DOI: 10.5752/P.2175-5841.2016v14n41p48.
11. Religious and spiritual struggles, past and present: relations to the big five and well-being / J. A. Wilt, J. B. Grubbs, K. I. Pargament, J. J. Exline. *Int J Psychol Relig*. 2017. Vol. 27(1). P. 51–64. DOI: 10.1080/10508619.2016.1183251.
12. Abu-Raiya H., Pargament K. I., Krause N. Religion as problem, religion as solution: religious buffers of the links between religious/spiritual struggles and well-being/mental health. *Qual Life Res*. 2016. Vol. 25(5). P. 1265–1274. DOI: 10.1007/s11136-015-1163-8.
13. Pargament K. I., Wong S., Exline J. J. Wholeness and holiness: the spiritual dimension of eudaimonics. In: Vittersø J. *Handbook of eudaimonic well-being, international handbooks of quality-of-life*. Switzerland: Springer International Publishing. 2016. P. 379–394. DOI: 10.1007/978-3-319-42445-3_25.
14. Kinghorn W. Combat trauma and moral fragmentation: a theological account of moral injury. *J Soc Christ Ethics*. 2012. Vol. 2. P. 57. DOI: 10.1353/sce.2012.0041.
15. Blinka D., Wilson Harris H. Moral injury in warriors and veterans: the challenge to social work. *Social Work Christ*. 2016. Vol. 43(3). P. 7–27. URL: https://www.researchgate.net/publication/307601841_Moral_Injury_in_Warriors_and_Veterans_The_Challenge_to_Social_Work.
16. Purcell N., Maguen S., Koenig C. J. Veterans' perspectives on the psychosocial impact of killing in war. *Couns Psychol*. 2016. Vol. 44 (7). P. 1062–1099. DOI: 10.1177/0011000016666156.
17. A scoping study of moral injury: identifying directions for social work research / W. Haight, E. Sugrue, M. Calhoun. *Child Youth Serv Rev*. 2016. Vol. 70. P. 190–200. DOI: 10.1016/j.chilyouth.2016.09.026.
18. Yan G. W. The invisible wound: moral injury and its impact on the health of Operation Enduring Freedom/Operation Iraqi Freedom veterans. *Mil Med*. 2016. Vol. 181(5). P. 451–458. DOI: 10.7205/MILMED-D-15-00103.
19. Moral injury and moral repair in war Veterans: A preliminary model and intervention strategy / B. T. Litz et al. *Clinical Psychology Review*. 2009. Vol. 29(8). P. 695–706. DOI: 10.1016/j.cpr.2009.07.003.
20. Williamson V., Stevelink S. A. M., Greenberg N. Occupational moral injury and mental health: systematic review and meta-analysis. *Br J Psychiatry*. 2018. Vol. 212(6). P. 339–346. DOI: 10.1192/bjp.2018.55.
21. Moral injury: An integrative review / B. J. Griffin et al. *J. of Traumatic Stress*. 2019. Vol. 32(3). P. 350–362. DOI: 10.1002/jts.22362.
22. Delivering treatment to morally injured UK military personnel and Veterans: The clinician experience / V. Williamson et al. *Mil Psychol*. 2021. Vol. 29. P. 33(2). P. 115–123. DOI: 10.1080/08995605.2021.1897495.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ, ЗАВДАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

Аврамкіна Яна Сергіївна ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ.....	3
Акімова Олена Михайлівна СУЧАСНИЙ СТАН СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ.....	4
Антибура Юлія Петрівна НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ІСТОРІЇ: ВИКЛИКИ ВІЙНИ.....	6
Антоненко Ірина Юріївна ІНДИВІДУАЛЬНА ПОЛІМОДЕЛЬНА ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ НА БАЗІ ПЕРСОНІФІКОВАНОГО КОНТЕНТУ	8
Арабаджи Олена Семенівна, Левада Ольга Михайлівна, Непша Олександр Вікторович ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ.....	10
Атаманчук Ніна Михайлівна ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ Й ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	12
Баландіна Юлія Володимирівна, Лещенко Анна Володимирівна ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	14
Бережна Анастасія Вікторівна ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	16
Беляєв Сергій Борисович, Корсіков Дмитро Олексійович ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ.....	18
Біла Ганна Володимирівна, Леоценко Наталія Володимирівна ГУМАНІЗАТОРСЬКА ФУНКЦІЯ ОСВИТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	19
Білецький Олексій Анатолійович, Лісняк Сергій Сергійович РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ У ПОРЕФОРМЕНИЙ ПЕРІОД ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	21
Білозерська В. В. РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАГІСТРІВ.....	23
Бобришева Ксенія Миколаївна ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВИТИ В УКРАЇНІ.....	24
Бойко Олександра Олексіївна ОСОБЛИВОСТІ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИСГРАФІЄЮ ВНАСЛІДОК ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЄВОГО АНАЛІЗУ ТА СИНТЕЗУ.....	26
Бойко Наталія Сергіївна ТЕХНОЛОГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ІМІДЖУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	28
Борисов Гліб Вячеславович ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ГРАФІЧНИХ ДИЗАЙНЕРІВ.....	30
Борисова Світлана Володимирівна ЗАСТОСУВАННЯ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ ПРИ ВІДБОРІ Й СТРУКТУРУВАННІ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ГРАФІЧНИХ ДИЗАЙНЕРІВ З ОГЛЯДУ НА ВИМОГИ СТЕЙКХОЛДЕРІВ.....	32
Брославська Галина Михайлівна, Бган Тетяна Сергіївна ВИКОРИСТАННЯ STEM-ОСВИТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	34
Брянцева Ганна Володимирівна ПІДГОТОВКА ГРАФІЧНИХ ДИЗАЙНЕРІВ ДО СТВОРЕННЯ ВІЗУАЛЬНОГО КОНТРАСТУ ШРИФТОВИМИ ЗАСОБАМИ.....	36
Булаарас Олег Хедієвич АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРИ.....	38
Вайнола Роман Володимирович АКМЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО СІМ'Ю В СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	40
Вайнола Ренате Хейкїївна ЛІДЕРСТВО ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ.....	41
Волошко Олексій Олексійович НАУКОВА КОНЦЕПЦІЯ ЕТНОГЕНЕЗУ УКРАЇНЦІВ ПРОТИ ІДЕОЛОГІЇ «РУСЬКОГО МИРУ».....	42
Георгадзе Тетяна Олександрівна УКРАЇНСЬКА СІМ'Я – ЦЕ АЙДЕНТИКА ПЕРЕМОГИ.....	45
Горбань Ангеліна Олександрівна РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ЗВО.....	46
Гордієнко Наталія Миколаївна РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАКЛАДІВ ОСВИТИ ІЗ РЕАБІЛІТАЦІЙНИМ КОМПОНЕНТОМ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ПРЕДМЕТ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	48
Горшкова Галина Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЯ І НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	49

Фальченко Кирило Юрійович ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВІДУ ДІТЕЙ З ГЛИБОКИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ.....	347
Цветкова В. О. ОСОБЛИВОСТІ БАТЬКІВСЬКО-ДИТЯЧИХ ВІДНОСИН У СІМ'ЯХ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРА АУТИЗМУ.....	349
Цимбаленко Віктор Сергійович КОРЕКЦІЙНИЙ РЕСУРС ПРЕДМЕТНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА.....	351
Черкун Іван Олександрович ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	353
Чикало Ілона Дмитрівна ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМА.....	355
Шпирна Анна Русланівна СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПРИЧИНИ ТА МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ ДИСГРАФІЇ.....	357
Шульженко Діна Іванівна РЕАБІЛІТАЦІЯ ЗАСОБАМИ ОСВІТИ.....	359

РОЗДІЛ 4.
ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ,
ЩО ПОСТРАЖДАЛО ВІД ВІЙНИ

Аніщенко Михайло Анатолійович НОВА КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: РОЛЬ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ.....	363
Атанова Влада Володимирівна СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНЦІВ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ.....	364
Барбулін Сергій Леонідович РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ В ОСНОВІ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ, ЩО ПОСТРАЖДАЛО ВІД ВІЙНИ.....	366
Береда Марія Валеріївна ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	368
Берташ Марія Ігорівна ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ, ЩО ПОСТРАЖДАЛО ВІД ВІЙНИ.....	370
Бохонкова Ю. О. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АДАПТАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	371
Бочелюк Віталій Йосипович ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДОПОМОГА НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ ПРИ НЕВРОЗАХ, ЩО ПОСТРАЖДАЛО ВІД ВІЙНИ.....	373
Велитченко Л. К. СУБ'ЄКТНА ПАРАДИГМА ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ.....	375
Владика Віталій Олександрович РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ПРИ НЕВРОЗАХ.....	377
Вознесенська Олена Леонідівна АРТ-ТЕРАПІЯ В ЧАСИ ВІЙНИ: МОЖЛИВОСТІ ОПАНУВАННЯ НАСЛІДКІВ ПСИХОТРАВМ.....	379
Воронін Артем Сергійович ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....	381
Гарькавець Сергій Олексійович, Троценко Данило Сергійович ВІКТИМОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ.....	382
Гедзей Наталія ДІТИ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІ, ЩО ПЕРЕЖИЛИ СТРЕС У ЗВ'ЯЗКУ З ВІЙНОЮ.....	384
Гмиря Іван Сергійович НАПРЯМКИ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ, ЯКЕ ПОСТРАЖДАЛО ВІД ВІЙНИ.....	385
Горобець Вікторія Володимирівна ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ ТА ЇХ РОДИН В УКРАЇНІ.....	387
Грубі Тетяна Вікторівна, Федорчук Максим Миколайович СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	389
Данілкова Анастасія Валеріївна ПСИХОСОЦІАЛЬНІ МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМКІВ РОБОТИ НРЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ- ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ».....	391
Джаббарова Лілія Володимирівна, Керімова Аліна Олександрівна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕСУРСНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	393

Отч Ганна Олександрівна, Савченко Дарина Русланівна СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ, ЩО ПОСТРАЖДАЛО ВІД ВІЙНИ.....	444
Павленко Анатолій Іванович, Кудінова Маргарита Сергіївна, Галієва Ольга Михайлівна СОЦІАЛЬНА ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РОБОТА З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ: ПРАКТИКИ ДОСТУПНОСТІ.....	447
Панов Микита Сергійович РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ.....	449
Пантелєєва Аліна Олександрівна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ АДЕКВАТНОЇ САМООЦІНКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	451
Пахомова Наталія Георгіївна ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	453
Петрушова Тетяна ДО ПИТАННЯ ДІАГНОСТИКИ ДИЗОРФОГРАФІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	454
Поклад Олена Валентинівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПРОФЕСІЙНУ РЕАДАПТАЦІЮ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПРОБЛЕМОГЕННОГО СОЦІУМУ.....	457
Пономаренко Іван Володимирович ПРОФЕСІЙНИЙ СТРЕС ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ ПРОФЕСІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	459
Сальнікова Тетяна Вікторівна МОРАЛЬНО-ЕТИЧНА «Я-КОНЦЕПЦІЙНА» СКЛАДОВА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ.....	461
Селютін Кирило Євгенович СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ З ДЕПРЕСИВНИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	464
Сліта Марина Андріївна ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	466
Смоляр Влада Володимирівна ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПСИХІКУ ТА СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ.....	468
Сова Олександр Сергійович ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГА У ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ.....	470
Сташук Ольга Олександрівна, Левченко Владислава Сергіївна ПСИХОСОЦІАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	472
Стельмакова Юлія Ігорівна ФОРМУВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО СТРЕСУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВОЕННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯ.....	475
Теслюк Валентина Михайлівна ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	478
Tilna Yuliia LEARNING A FOREIGN LANGUAGE AS A MEANS OF SOCIAL REHABILITATION AND ADAPTATION DURING REFUGEE LIFE ABROAD.....	479
Тітаренко Світлана Анатоліївна ПІДТРИМКА ДИТИНИ ПІД ЧАС СТРЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	481
Ткаченко О. Г. ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ДІТЕЙ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	483
Топольський Олександр Євгенійович СТРУКТУРА ТА СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАДАПТАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ВІЙНИ.....	485
Турубарова Анастасія Володимирівна НАПРЯМИ ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	487
Фрунзе Олена Ігорівна ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З БІЖЕНЦЯМИ З УКРАЇНИ В ПОЛЬЩІ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	489
Цвєткова В. О. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ З ВІДНОВЛЕННЯ КОНСТРУКТИВНИХ ПОДРУЖНИХ СТОСУНКІВ У СІМ'ЯХ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДИТИНУ З РАС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	490
Чернявська Орина Олегівна ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ, ЩО ПОСТРАЖДАЛО ВІД ВІЙНИ.....	492
Чернявська Тетяна Павлівна ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ ТА ЗДОРОВ'Я.....	493
Чеснокова Емілія Юріївна РОЛЬОВІ ТРЕНІНГОВІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	495
Шевцова Олена Михайлівна, Паливода Анна Олександрівна ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ДО СИСТЕМАТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ У МОЛОДІ.....	497

Наукове видання

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної науково-практичної конференції
**«СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА
ПОВОЄННОГО ЧАСУ: ПРОБЛЕМИ, РІШЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ»**

26-27 жовтня 2023 року, м. Запоріжжя
ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
За загальною редакцією доктора педагогічних наук, професора В. В. Нечипоренко

Комп'ютерна верстка та макет – П. Демченко
Дизайн обкладинки – Л. Клімова

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.
Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів,
цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.
Матеріали тез подані мовою оригіналу.

Підписано до друку 27.10.2023
Формат 60x84/8. Електронне видання PDF.
Гарнітура Arial Narrow.
Ум. друк. арк. 88,82.
Зам. № 115

Видавництво комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
Україна, 69017, м. Запоріжжя, вул. Наукового містечка, 59.
Свідоцтво: ДК № 7031 від 27.12.2019.
тел./факс: (061)283-20-01, (061)283-20-05.
E-mail: info@khnnra.zp.ua
Сайт: khnnra.edu.ua